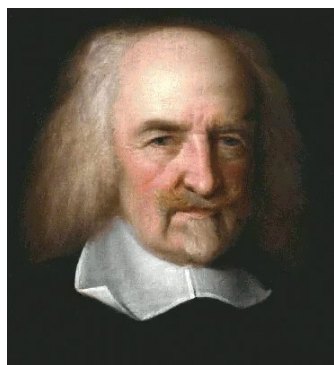

Политически мислители на Просвещението

(Биографии)

Томас Хобс (1588 - 1679)

Роден е в Малмсбъри, Уилтшир. Изучава класически езици в Оксфорд. Препоръчан на графа на Девъншир, той става учител на сина му Уилям Кавендиш (1608) и остава в семейството до края на живота си. През 1610-1615 г. пътува из Европа, посещава Венеция. След завръщането си става секретар на Френсис Бейкън. През 1630-те г. Хобс отново пътешества из Европа, където се свързва с Рене Декарт. Като

се връща в Англия, пише своето произведение *Elements of law*, но не го публикува, защото се страхува от репресии. През 1640 г. емигрира във Франция след началото на политическата криза в Англия (конфликтът между Чарлс I и Парламента). През 1642 г. публикува в Париж *“De Cive”*. Знаменитото му произведение *“Левуатан”* (1649-50) е публикувано през 1651 г., когато Хобс се връща в Англия. Това е времето на Кромвел, чиято власт изглежда трайна. Хобс се подчинява на новите поръчки без да се съюзява с Кромвел. През 1660 г., след реставрацията на Стюартите, Хобс влиза в конфликт с англиканската църква и с властите. Автор е още на *“De Corpore”* (1655) и *“De Homine”* (1658).

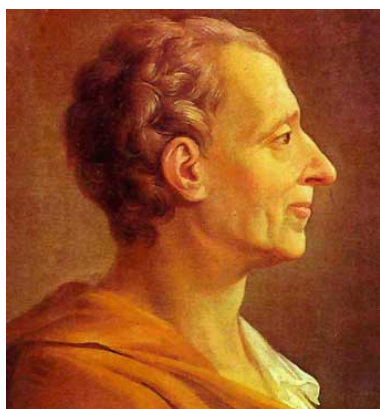

Джон Лок (1632 - 1704)

Английски мислител и политик. Роден в Райтън до Бристол в семейство на заможни търговци. Баща му е бил юрист и е съветвал местните магистрати. Учи право, философия и медицина в Оксфорд, след което е секретар при известния виг лорд Ашли. Работата му при лорд Ашли го въвлеча в текущата политика (през 1672 г. лорд Ашли става канцлер на Англия и получава титлата граф Шафстбъри.

Но подозиран в републикански идеи е отстранен и принуден да бяга във Франция). Лок следва своя патрон в изгнанието му, живее в Париж и Монпелие. След няколко години лордът се завръща в Англия и кралят отново го назначава за канцлер под натиска на общественото мнение. Много скоро граф Шафстбъри оглавява протестантската опозиция и е принуден да се оттегли от политиката. Лок отново следва патрона си и търпи перипетиите на съдбата му. Той бяга в Холандия, след като Шафстбъри е обвинен в конспирация.

Основните си трудове Лок пише след Славната революция от 1688 г., когато се завръща от Холандия, където е избягал след реставрацията на Джеймс II. Още в Оксфорд пише *“Есета върху закона на природата”* (1660) и *“Есе върху търпимостта”* (1667). Най-знаменитият му труд *“Два трактата за управлението”*, публикуван през 1689 г., вероятно е писан десет години преди това, тъй като Лок се е страхувал да ги публикува при Реставрацията. Текстовете на Лок оказват силно влияние върху политическата мисъл в Европа и САЩ, както и върху класическата политическа икономика.

Шарл-Луи дьо Секонда, барон дьо ла Бред дьо Монтескьо (1689-1755)

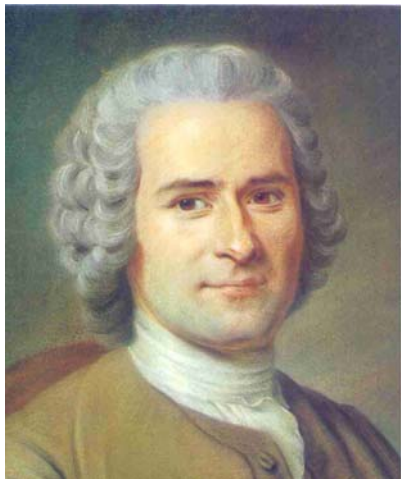
Френски философ и историк. Роден в Ла Бред, до Бордо в семейство на благородници юристи. Учи право в Бордо. Кариерата си започва като съдия в Бордо (1716). След като напуска поста от 1726 г., живее в Париж и се отдава на философията. Предприема пътешествия. През 1721 г. публикува *“Персийски писма”*, където критикува абсолютизма. Макар и с трудности и съпротива, през 1728 г. е избран за член на Академията. Предприема дълго пътуване в различни европейски страни, по-специално в Англия, където пребивава две години (1729-1730). През 1734 г. излиза от печат книгата му *“Разсъждения за причините за величието и падението на римляните”*. Най-известният му труд е *“За духа на законите”* (1748), писан в продължение на почти двадесет години. Монтескьо оказва силно влияние върху либералната мисъл.

Франсоа-Мари Аруе - Волтер (1694-1778)

Френски философ, писател и историк, просветител. Получава образованието си в Йезуитски колеж. През 1726-29 г. живее във Великобритания, след което публикува *“Философски писма от Англия”* (1733-34), които са конфискувани и изгорени във Франция. Това го принуждава в продължение на 15 години да се крие в замък Сире (Лотарингия). Публикуваните през това време негови текстове му носят слава и авторитет на теоретик на просветената монархия. През 1745 г. Луи XV го назначава за придворен историограф, но това трае кратко поради конфликта на Волтер с кралската фаворитка мадам Помпадур. Три години Волтер прекарва в двора на Фридрих II Пруски, но през 1753 г. напуска и от 1757 г. се

установява в малкото селище Ферне, близо до френско-швейцарската граница. Сътрудничи на Дидро в Енциклопедията, пише философски и исторически текстове: *“Есе за нравите и духа на народите”* (1765-69), *“Философски речник”* (1764-69), *“Трактат за веротърпимостта”* (1763).

Жан-Жак Русо (1712-1778)

Политически философ, роден в Женева (Швейцария). Не получава системно образование, а се самообразова. Почти десет години се скита из Франция, като сменя много професии и домове. Най-дълго се задържа в Шамбери при мадам дьо Варенс. Бил е и секретар на френския посланик във Венеция. От 1744 г. се установява в Париж. Тук се свързва с Дидро и д'Аламбер и сътрудничи на *“Енциклопедията”*. Основните текстове, с които е известен, пише през 1750-те и 1760-те години.

Русо придобива известност с трактата си, написан за конкурса на Дижонската академия *“Разсъждение върху науките и изкуствата”* (1750), където противно на разпространеното сред просветителите убеждение заявява, че развитието на науките и изкуствата съвсем не подобрява нравите. Най-известният текст на Русо е *“За обществения договор”* (1762), където обосновава един републикански обществен идеал. Автор е и на други произведения: *“Размишления върху произхода и основите на неравенството между хората”* (1755), *“Разсъждения за вечния мир”* (1761), *“Проект за конституция на Корсика”* (1765).

Когато публикува *“За обществения договор”* и *“Емил или за възпитанието”* (1762) Русо е заклеямен от властите и църквата в Париж. Това го принуждава да емигрира и живее в Швейцария, Прусия, Великобритания. По време на изгнанието си пише автобиографичните текстове *“Изповеди”* (1764-1770), *“Диалози”* (1772-1776), *“Размишленията на един самотен пътник”* (1776-1778). Русо оказва решаващо влияние върху лидерите на Френската революция.